

Oikeusministeriölle

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n lausunto oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä ”Tuomioistuinmaksulaki” (Mietintöjä ja lausuntoja 4/2015).

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n jäsenyritysten lupalakimiehet käsittelevät käräjäoikeuksissa vuosittain yli 1.000 (tuhat) laajaa riita-asiaa (käsittely OK 5:2 mukaisessa järjestyksessä). Yhdistyksen jäsenyritysten lupalakimiesten vuosittain hoitamat laajat riita-asiat muodostavat merkittävän osuuden (n.10 %) koko maan laajojen riita-asioiden yhteismäärästä tuomioistuimissa.

Yhdistyksen jäsenyritykset käsittelevät viime vuonna noin 7 miljoonaa uutta perintätoimeksiantoa, joista noin 250.000 asiaa eteni riidattoman asian oikeudelliseen perintään (summaariset velkomusasiat). Laajan riita-asian käsittelyyn edenneistä asioista riitautus tapahtui osassa tapauksista jo vapaaehtoisen perinnän aikana (n.250 kpl) ja osassa summaarisen velkomusoikeudenkäynnin tiedoksiantovaiheessa (n. 750 kpl). Suurin osa yhdistyksen jäsenyritysten hoitamista perintätoimeksiannoista on pääomaltaan alle 500 euron suuruisia saatavia. Lähes kaikki laajan riita-asian käsittelyyn edenneistä asioista olivat pääomaltaan yli 1.000 euroa.

Yhdistys vastustaa työryhmän ehdotusta, jonka mukaan tuomioistuinmaksu olisi sama kaikissa riitautustilanteissa. Riitainen asia voidaan ratkaista kansliassa, istunnossa 1 tuomarin kokoonpanossa tai 3 tuomarin kokoonpanossa. Tuomioistuinmaksun pitäisi heijastaa näitä eri vaihtoehtoja. Lisäksi pieni-intressissä riitautusasioissa pitäisi olla pienempi tuomioistuinmaksu.

Etukäteismaksujärjestelmä

Yhdistys vastustaa sitä, että tuomioistuimissa siirryttäisiin maksujen perimiseen etukäteen. Yhdistys ehdottaa, että tuomioistuinmaksut porrastetaan asian käsittelyvaiheen mukaan siten, että tuomioistuinmaksu määräytyy lopullisesti sen perusteella, missä oikeudenkäynnin vaiheessa ratkaisu annetaan. Tämä on sekä kantajan että vastaajan edun mukaista, koska he voivat omilla päätöksillään vaikuttaa oikeudenkäynnistä heille aiheutuviin lopullisiin kustannuksiin. Tuomioistuinmaksujen porrastus asian käsittelyvaiheen mukaan kannustaa oikeudenkäynnin osapuolia sopimaan asian.

Vaikutukset

Työryhmän esittämä tuomioistuinmaksun korotus heikentäisi maksuvaikeuksissa olevien kuluttaja- ja yritysvelallisten taloudellista asemaa. Tuomioistuinkulujen nostaminen työryhmän ehdottamalla tavalla kasvattaa velallisten kuluvastuuta huomattavasti ja usein siitä syystä, että riitautus tehdään enemmän tunteella kuin järkevin ja todellisin perustein.

Pienien saatavien osalta ehdotettu tuomioistuinmaksu merkitsisi sitä, että velkojat eivät haluaisi käynnistää laajan riita-asian käsittelyä suurentuneen kuluriskin vuoksi, jolloin yritysten luottotappiot kasvaisivat ja ne siirtyisivät kuluttajahintoihin.

Asian sillensä jääminen, raukeaminen taikka tutkimatta jääminen

Yhdistys vastustaa työryhmän ehdotusta, jonka mukaan täysi tuomioistuinmaksu tulisi maksaa myös silloin, kun käräjäoikeudessa (takaisinsaantiasia) tai muussa tuomioistuimessa käsiteltävä muutoksenhakuasia jää sillensä tai raukeaa taikka jää tutkimatta. Tuomioistuimen työpanos on näissä tilanteissa normaalia pienempi, koska tuomioistuin voi tehdä ratkaisun ilman asian varsinaista kirjallista tai suullista käsittelyä.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n ehdotukset

Yhdistys ehdottaa, että tuomioistuinmaksut porrastetaan sekä laajan riita-asian intressin että asian käsittelyvaiheen mukaan. Yhdistys esittää, että kaikissa laajoissa riita-asioissa, joissa saatavan pääoma on alle 1.000 (tuhat) euroa sekä kaikissa kirjalliseen valmisteluun päättyvissä asioissa (ratkaisu kirjallisessa valmistelussa) tuomioistuinmaksun määrä olisi 250 euroa eli puolet työryhmän esittämästä maksusta.

Saatavia, joiden pääoma on yli 1.000 euroa, pidetään vapaaehtoisen perinnän perintäkulujen kannalta suurina saatavina (Laki saatavien perinnästä). Tuomioistuinmaksutyöryhmän esittämä 500 euron tuomioistuinmaksu aiheuttaisi kohtuuttoman korkean kynnyksen pieniin saataviin liittyvien riita-asioiden ajamiseen käräjäoikeudessa ja sillä olisi näin ollen myös yleistä maksumoraalia heikentävä vaikutus.

Kirjalliseen valmisteluun päättyvissä asioissa tuomioistuimen työpanos on pienempi kuin suulliseen valmisteluun etenevissä asioissa. Kirjalliseen valmisteluun päättyvien laajojen riita-asioiden pienempi (250 €) tuomioistuinmaksu kannustaisi sekä velkojaa että velallista sopimaan asian ennen suullista valmistelua.

Yhdistys ehdottaa, että summaarisen riita-asian haasteen tiedoksiantovaiheessa (haasteessa) vastaajalle kerrotaan tuomioistuinmaksun määrä ja ilmoitetaan, kuka vastaa maksusta, jos asia ratkaistaan tuomioistuimessa riitautuksen jälkeen.

Helsingissä 27. päivänä maaliskuuta 2015

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry